

PODSJETNIK

**ZA RAD BIRAČKIH ODBORA
ZA IZBOR ČLANOVA U EUROPSKI PARLAMENT**

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske

PODSJETNIK
za rad biračkih odbora za izbor članova
u Europski parlament iz Republike Hrvatske

I. UVOD	2
II. IZBORNI MATERIJAL ZA IZBOR ČLANOVA U EUROPSKI PARLAMENT IZ REPUBLIKE HRVATSKE KOJEG ĆE DOBITI BIRAČKI ODBOR	3
III. PROMATRAČI	4
IV. RAD BIRAČKOG ODBORA PRIJE POČETKA GLASOVANJA	7
1. Uređenje biračkog mjesta	7
2. Priprema biračkog odbora za početak glasovanja	7
V. RAD BIRAČKOG ODBORA ZA VRIJEME GLASOVANJA	9
1. Općenito	9
2. Postupci članova biračkog odbora u provedbi postupka glasovanja	9
2.1. Utvrđivanje identiteta birača i postojanja biračkog prava	9
2.2. Naputak biračima o načinu glasovanja	10
3. Glasovanje privremeno upisanih birača na redovnim biračkim mjestima i glasovanje birača na temelju potvrde	10
3.1. Glasovanje birača koji su izvršili privremeni upis	11
3.2. Potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta („žuta potvrda“)	11
3.3. Glasovanje birača koji na dan održavanja izbora nisu upisani u popisa birača	12
4. Glasovanje birača s tjelesnom manom, slijepih osoba, nepismenih birača te birača koji ne mogu pristupiti na biračko mjesto	13
4.1. Glasovanje na biračkom mjestu uz pomoć druge osobe	13
4.2. Glasovanje izvan biračkog mjesta	13
5. Postupak s punom glasačkom kutijom za vrijeme glasovanja	14
6. Zatvaranje biračkog mjesta	14
VI. POSTUPCI BIRAČKOG ODBORA NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA	15
VII. UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA NA BIRAČKOM MJESTU	16
1. Postupanje biračkog odbora prije otvaranja glasačke kutije	16
2. Postupanje biračkog odbora nakon otvaranja glasačke kutije i naputak za utvrđivanje prava glasovanja	16
3. Popunjavanje zapisnika o radu biračkog odbora	20

I. UVOD

Predsjednik Republike Hrvatske raspisao je izbore za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske Odlukom o raspisivanju izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 36/14).

Izbori za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske održat će se u **nedjelju, 25. svibnja 2014.**

Izbori za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske propisani su Zakonom o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 92/10, 23/13 i 143/13 dalje: Zakon).

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (dalje: Državno izborno povjerenstvo) utvrdilo je Obvezatne upute za rad izbornih povjerenstava i biračkih odbora.

Ovaj Podsjetnik temelji se na Zakonu, Zakonu o registru birača („Narodne novine“, broj 144/12. dalje: ZRB) i Obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva.

Navedeni Zakoni i Obvezatne upute nalaze se na web stranici Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske www.izbori.hr

Podsjetnik za rad biračkih odbora izrađen je radi pripreme biračkih odbora za provedbu glasovanja te osiguravanja pravilnosti i tajnosti glasovanja na biračkim mjestima.

Podsjetnik je stoga **prije početka rada** biračkog odbora potrebno dobro proučiti te isti treba koristiti pri provedbi glasovanja i utvrđivanja rezultata na biračkim mjestima.

II. IZBORNI MATERIJAL ZA IZBOR ČLANOVA U EUROPSKI PARLAMENT IZ REPUBLIKE HRVATSKE KOJEG ĆE DOBITI BIRAĀKI ODBOR

Izvatci iz popisa biraĀa:

- **tri izvatka iz popisa biraĀa za biraĀke odbore i to:**
 - 1) izvadak iz popisa biraĀa oznaĀen oznakom "A" na kojem su navedeni biraĀi koji Će glasovati prema mjestu prebivališta,
 - 2) izvadak iz popisa biraĀa oznaĀen oznakom "B" na kojem su navedeni biraĀi koji su privremeno ispisani,
 - 3) izvadak iz popisa biraĀa oznaĀen oznakom "C" na kojem su privremeno upisani biraĀi izvan mjesta prebivališta.

Zbirna lista kandidacijskih lista za izbor Ālanova u Europski parlament iz Republike Hrvatske.

Obrasci zapisnika o radu biraĀkog odbora za izbor Ālanova u Europski parlament iz Republike Hrvatske OEP-17 a za posebna biraĀka mjesta OEP-18.

GlasaĀki listiĀi za izbor Ālanova u Europski parlament iz Republike Hrvatske

Pribor za glasovanje:

- glasaĀke kutije sa sigurnosnim naljepnicama i trobojnim koncem,
- viē kemijskih olovaka,
- viē grafitnih olovaka,
- viē listova bijelog papira,
- viē omota (kuverti), a osobito za:
 - a) neupotrijebljene glasaĀke listiĀe,
 - b) nevaēeĀe glasaĀke listiĀe,
 - c) glasaĀke listiĀe kojima Će se glasovati izvan biraĀkog mjesta,
 - d) potvrde za glasovanje,
- viē koēuljica (presavijeni A3 papir) za vaēeĀe glasaĀke listiĀe.

BiraĀki odbor preuzet Će izborni materijal i pribor za glasovanje od gradskog/opĀinskog izbornog povjerenstva.

Predsjednik/zamjenik predsjednika biraĀkog odbora potpisat Će potvrdu o preuzimanju izbornog materijala.

III. PROMATRAČI

Promatrači imaju prava i dužnosti sukladno članku 72., 73., 74., 75., 76. i 77. Zakona i prema **Pravilima kojima se uređuju prava i dužnosti promatrača u promatranju izbornog postupka na izborima članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske te prava i obveze izbornih tijela** koje je donijelo i objavilo Državno izborno Povjerenstvo 25. ožujka 2014. godine. Navedena pravila nalaze se i na web stranici Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske www.izbori.hr.

PRAVO PROMATRANJA I POTVRDA ZA PROMATRANJE

1) Pravo promatrati izborni postupak, provedbu izbora te rad izbornih tijela imaju:

- **promatrači političkih stranaka**
- **promatrači nevladinih udruga** registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruga koje djeluju na području neovisnog promatranja izbornih postupaka i/ili promicanja ljudskih i građanskih prava (dalje: promatrači nevladinih udruga) i
- **promatrači međunarodnih organizacija** koje djeluju u Republici Hrvatskoj (dalje: strani promatrači).

PRAVILA ZA RAD PROMATRAČA

Predsjednik ili član biračkog odbora, prije nego promatraču dozvoli promatranje rada biračkog odbora, zatražit će na uvid:

a) od promatrača političke stranke – potvrdu političke stranke koja ga je odredila,

Ako promatrač političke stranke ovlaštenje za promatranje **ne može dokazati potvrdom političke stranke, potrebno je od nadležnog županijskog izbornog povjerenstva zatražiti provjeru** da li je taj promatrač evidentiran u popisu promatrača koji je politička stranka dostavila Državnom izbornom povjerenstvu.

Kada birački odbor utvrdi da je osoba legitimirana za promatranje izbora, predsjednik biračkog odbora promatraču uručuje službenu iskaznicu.

b) od promatrača nevladine udruge – potvrdu nevladine udruge koja je odredila promatrača i iskaznicu koju mu je izdalo Državno izborno povjerenstvo,

c) od stranog promatrača – odobrenje Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske kojim mu se utvrđuje status stranog promatrača i iskaznicu koju mu je izdalo Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske.

Promatrač je dužan službenu iskaznicu nositi vidljivo istaknutu cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka.

Birački odbor čiji se rad promatra ne smije promatraču koji ispunjava gore navedene pretpostavke zabraniti promatranje.

Ako prostorni uvjeti ili drugi neotklonjivi razlozi ne dopuštaju istodobno promatranje rada biračkog odbora svim promatračima, birački odbor može ograničiti broj promatrača.

Političkim strankama, nevladinim udrugama i međunarodnim organizacijama mora se omogućiti da imaju najmanje po jednog promatrača na biralištu.

PRAVA I OBVEZE PROMATRAČA

Promatraču je dopušteno:

- nazočiti radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegova otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja te ispunjavanja zapisnika o radu biračkog odbora,
- stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora u zapisnik o radu biračkog odbora ili ih u pisanom obliku priložiti tom zapisniku,
- zahtijevati potvrdu o danoj obrazloženoj primjedbi na rad biračkog odbora,
- zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu biračkog odbora čiji je rad promatrao,
- dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta, ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora te,
- ima pravo biti nazočan primopredaji izbornog materijala izbornom povjerenstvu od strane biračkog odbora nakon što su utvrđeni rezultati glasovanja.

Promatraču nije dopušteno:

- ometati rad izbornih tijela,
- odgovarati na eventualne upite birača na biračkom mjestu, a u slučaju da mu se birač obrati, dužan ga je uputiti na predsjednika biračkog odbora ili njegovog zamjenika,
- tonski ili video snimati rad biračkog odbora čiji rad promatra,
- nositi oznake, značke, fotografije, promotivni ili drugi materijal političkih stranaka ili samih kandidata, koji može utjecati na birače,
- na bilo koji drugi način aktivno ili pasivno utjecati na birače.

Birački odbor vodit će računa da se glasovanje provede neometano, uz puno poštivanje tajnosti glasovanja i sigurnosti birača.

Predsjednik biračkog odbora usmeno će opomenuti promatrača koji ometa rad biračkog odbora. Ako promatrač unatoč opomeni nastavi s ometanjem, predsjednik biračkog odbora ovlašten je naložiti njegovo udaljavanje s biračkog mjesta.

Ako je to nužno, radi očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja, predsjednik biračkog odbora može zatražiti pomoć policije.

Samo policijski službenik na poziv predsjednika biračkog odbora smije doći na biračko mjesto naoružan.

IV. RAD BIRAČKOG ODBORA PRIJE POČETKA GLASOVANJA

1. Uređenje biračkog mjesta

Predsjednik i članovi biračkog odbora (odnosno njihovi zamjenici), uređuju prostorije za glasovanje na biračkom mjestu, u pravilu, večer prije dana izbora.

Predsjednik i članovi biračkog odbora (odnosno njihovi zamjenici), moraju **najkasnije jedan sat** prije početka glasovanja doći u prostorije u kojima će se glasovati na biračkom mjestu, radi njihova uređivanja.

Birački odbor provjerit će je li sav promidžbeni materijal uklonjen s biračkog mjesta i iz njegove neposredne blizine (u krugu od oko 50 metara), u protivnom će isti ukloniti članovi biračkog odbora.

Birački odbor dužan je, neposredno prije otvaranja biračkog mjesta, na biračkom mjestu vidljivo istaknuti **Zbirnu listu kandidacijskih lista za izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske.**

U prostorijama za glasovanje smiju se isticati državni simboli u skladu s Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10) i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti Predsjednika Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 55/90) kao što su grb Republike Hrvatske i zastava Republike Hrvatske te obilježja županija, gradova, odnosno općina sukladno njihovom statutu.

Kod uređenja prostorija mora se osigurati tajnost glasovanja paravanima ili sličnim sredstvima tako da nitko u prostoriji ne može vidjeti kako je birač popunio glasački listić.

Birački odbor će na svako mjesto, na kojem će birači popunjavati glasačke listiće, staviti **kemijske olovke.**

2. Priprema biračkog odbora za početak glasovanja

Predsjednik i članovi biračkog odbora pregledati će primljeni izborni materijal i isti rasporediti za početak glasovanja i to:

- **provjeriti** jesu li zaprimljeni odgovarajući izvatci iz popisa birača i **utvrditi** je li svaki izvadak zaključen rednim brojem, ovjeren te potpisan od strane nadležnog tijela,
- **utvrditi** broj primljenih glasačkih listića,
- **provjeriti** je li birački odbor primio obrazac zapisnika o radu biračkog odbora (OEP-17) i (OEP-18) za posebna biračka mjesta,
- **provjeriti da li su zaprimljene sigurnosne naljepnice (2 komada), trobojni konac (2x45 cm), shema sklapanja kutije i grb Republike Hrvatske/logotip Europskog parlamenta,**
- **pregledati** glasačku kutiju i nakon što se uvjeri da je glasačka kutija prazna na

mjestima na kojima se otvara mora ju **zatvoriti sa sigurnosnim naljepnicama i trobojnim koncem (na način kako je to objašnjeno u priloženoj shemi uz glasačku kutiju).**

Staviti kemijske olovke na svako mjesto na kojemu će birač glasovati.

Glasačke listiće pomiješati tako da nisu složeni po serijskim brojevima i lepezasto ih postaviti na način da su okrenuti prema dolje i da se ne vidi serijski broj listića.
--

Prije početka rada biračkog odbora potrebno je rasporediti poslove članova biračkog odbora tako da:

- predsjednik biračkog odbora odredi člana koji utvrđuje identitet birača i provjerava je li birač upisan u izvadak iz popisa birača i zaokružuje redni broj ispred imena birača koji je pristupio glasovanju,
- drugi član biračkog odbora uručuje glasački listić biraču i objašnjava način glasovanja, a
- treći član biračkog odbora se brine da se glasački listić ubaci u glasačku kutiju te nadzire birače koji čekaju za glasovanje.

Ako to dopuštaju mogućnosti (istovremena prisutnost više članova, odnosno zamjenika članova biračkog odbora na biračkom mjestu), može se za obavljanje navedenih poslova odrediti i više osoba koje će **zajednički** obavljati pojedine poslove.

V. RAD BIRAČKOG ODBORA ZA VRIJEME GLASOVANJA

1. Općenito

Glasovanje traje neprekidno od sedam do devetnaest sati (od 7,00 do 19,00 sati) dana 25. svibnja 2014.

U 19,00 sati zatvara se biračko mjesto, ali će se biračima koji su se tada zatekli na biračkom mjestu omogućiti glasovanje i nakon 19,00 sati.

Za cijelo vrijeme glasovanja na biračkom mjestu neprekidno **mora biti nazočno najmanje pet članova biračkog odbora ili njihovi zamjenici.**

Predsjednik biračkog odbora brine se o održavanju reda i mira za vrijeme glasovanja i ovlašten je poduzeti potrebne mjere da se narušeni red i mir ponovno uspostave.

Ako je to nužno radi očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja, predsjednik biračkog odbora može tražiti pomoć policije.

Samo policijski službenik na poziv predsjednika biračkog odbora smije doći na biralište naoružan.

2. Postupci članova biračkog odbora u provedbi postupka glasovanja

2.1. Utvrđivanje identiteta birača i postojanja biračkog prava

Predsjednik biračkog odbora odnosno član biračkog odbora **zadužen za provjeru** birača utvrđuje identitet birača i provjerava ima li birač pravo glasovati.

Identitet birača utvrđuje se uvidom u:

- osobnu iskaznicu,
- putovnicu,
- vozačku dozvolu odnosno
- koju drugu **javnu ispravu s fotografijom**, dakle, **bitno je** da je riječ o javnoj ispravi na temelju koje se može nedvojbeno utvrditi identitet birača.

Zatim treba provjeriti da li je birač upisan u izvadak iz popisa birača.

Ako predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlaštenu član utvrdi da **birač nije upisan u izvratke iz popisa birača označenih oznakama „A“, „B“ i „C“**, neće mu dopustiti glasovanje, osim ako birač **odgovarajućom potvrdom nadležnog tijela** dokaže da ima pravo glasovati na tom biračkom mjestu.

NAPOMENA: Svi slučajevi upisa u odgovarajuće izvratke iz popisa birača te glasovanje putem odgovarajućih potvrda detaljno su pojašnjeni pod točkom 3. ovog podsjetnika.

2.2. Naputak biračima o načinu glasovanja

Član biračkog odbora **zadužen za uručenje glasačkih listića biračima** predaje biraču glasački listić, kojeg je prethodno izvukao iz lepezasto postavljenih glasačkih listića okrenutih da se ne vidi serijski broj glasačkog listića i daje usmenu uputu biraču o načinu glasovanja i to, primjerice, kako slijedi:

„Otiđite do paravana koji je trenutno slobodan ili do slobodnog mjesta određenog za glasovanje. Prije glasovanja pročitajte naputak o načinu glasovanja na glasačkom listiću. Kemijskom olovkom na glasačkom listiću zaokružite redni broj ispred naziva samo jedne kandidacijske liste. Ako želite jednoj kandidatkinji/kandidatu, s liste za koju ćete glasovati, dati prednost pred drugim kandidatkinjama/kandidatima na toj listi zaokružite i redni broj ispred imena i prezimena samo jedne kandidatkinje/kandidata kojoj/kojem dajete prednost (preferirani glas).

Nakon toga, presavijte glasački listić i ubacite ga u glasačku kutiju.“

Član biračkog odbora koji se brine da se glasački listić ubaci u glasačku kutiju mora se nalaziti čitavo vrijeme u takvom položaju da u svakom trenutku može vidjeti glasačku kutiju.

3. Glasovanje privremeno upisanih birača na redovnim biračkim mjestima i glasovanje birača na temelju potvrde

Važno je razlikovati:

- birače koji su izvršili postupak privremenog upisa te su upisani u poseban popis birača označen oznakom „C“,
- birače koji će glasovati na temelju potvrde za glasovanje izvan mjesta prebivališta (potvrda “žute boje”),
- birače koji na dan održavanja izbora nisu upisani niti u jedan izvadak iz popisa birača i mogu glasovati na temelju potvrde za glasovanje (potvrda “plave boje”).

Za birače koji su u svom zahtjevu za privremeni **upis naznačili adresu** na kojoj će se **zateći** na dan održavanja izbora te se navedena adresa nalazi na području tog biračkog mjesta biti će dostavljen i **poseban popis privremeno upisanih birača - označen oznakom „C”, u kojem će ti birači biti poimence navedeni.**

Ukoliko za biračko mjesto **nema privremeno upisanih birača**, nadležnom odboru dostavlja se **prazan i neovjeren obrazac označen oznakom „C“** - radi **upisa** birača koji će na tom biračkom mjestu **glasovati s potvrdom za glasovanje izvan mjesta prebivališta – potvrda “žute boje”.**

Birači koji su **privremeno upisani u popis birača** - označen oznakom „C“- kao i **birači koji su pribavili potvrdu za glasovanje izvan mjesta prebivališta** iz članka 44. stavka 2. Zakona o registru birača (**potvrdu žute boje**), glasat će na redovnim biračkim mjestima i to na slijedeći način:

3.1. Glasovanje birača koji su izvršili privremeni upis

Birač koji je **izvršio privremeni upis uz naznaku adrese na kojoj će se zateći na dan održavanja izbora** glasuje na redovnom biračkom mjestu (koje obuhvaća i tu adresu) određenom za sve birače koji sukladno svojoj adresi stanovanja glasuju na određenom redovnom biračkom mjestu.

Kad biračkom odboru pristupi navedeni **birač koji je upisan** u poseban popis privremeno upisanih birača – označen oznakom „C“ (članak 40. stavak 1. Zakona o registru birača), a koji popis se nalazi na biračkom mjestu – birački odbor će **biraču omogućiti da glasuje te će zaokružiti broj ispred njegovog imena i prezimena u posebnom popisu privremeno upisanih birača.**

3.2. Potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta („žuta potvrda“)

Birači s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koji će se na dan održavanja izbora zateći **izvan svog mjesta prebivališta** iznimno mogu od nadležnog ureda, (a što su mogli učiniti do 14.5.2014.) gdje su upisani prema svom prebivalištu u registar birača, zatražiti potvrdu za glasovanje izvan mjesta prebivališta (“žutu potvrdu”) bez navođenja mjesta boravka na dan održavanja izbora, a temeljem koje će moći glasovati na bilo kojem biračkom mjestu u Republici Hrvatskoj.

Kako bi mogli ostvariti pravo na glasovanje birači kojima je izdana potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta **dužni su istu predložiti i predati biračkom odboru budući da navedeni birači neće biti upisani u izvratku iz popisa birača na biračkom mjestu na kojem će glasovati.**

Kad odboru pristupi navedeni birač koji **NIJE upisan** u poseban popis privremeno upisanih birača – označen oznakom „C“ – birački odbor će tom **biraču omogućiti glasovanje ako birač sa sobom ima potvrdu za glasovanje izvan mjesta prebivališta – potvrdu „žute boje“.**

U tom slučaju **birački odbor će zadržati potvrdu** koju je birač donio sa sobom te će navedenog birača sa svim podacima sadržanim u potvrdi **dopisati te ga zaokružiti** u posebnom popisu privremeno upisanih birača – označen oznakom „C“- odnosno u prazan i neovjeren obrazac označen oznakom „C“.

Sve zadržane potvrde za glasovanje izvan mjesta prebivališta birački odbor će priložiti uz poseban popis privremeno upisanih birača – označen oznakom „C i zajedno s ostalim materijalom dostaviti nadležnom gradskom odnosno općinskom izbornom povjerenstvu.

Birač koji je pribavio gore navedenu potvrdu za glasovanje izvan mjesta svog prebivališta može glasovati i u mjestu svog prebivališta (npr. predomislio se i želi glasovati na glasačkom mjestu sukladno adresi svog prebivališta). Na tom biračkom mjestu birač je **upisan u izvadak iz popisa birača označen oznakom „B“.** Birački odbor će tom **biraču omogućiti**

glasovanje ako birač sa sobom ima potvrdu za glasovanje izvan mjesta prebivališta – potvrdu žute boje; takvog birača će zaokružiti u izvratku iz popisa birača „B“ i zadržati potvrdu, te je priložiti uz taj izvadak.

Ukoliko takav birač dođe na biračko mjesto, a upisan je u izvadak iz popisa birača „B“ i sa sobom nema potvrdu za glasovanje izvan mjesta prebivališta (potvrdu „žute boje“), odbor mu neće dopustiti glasovanje.

Dakle, broj zaokruženih rednih brojeva u izvratku iz popisa birača “B” i dopisanih rednih brojeva u posebnom popisu privremeno upisanih birača “C” mora biti jednak broju zadržanih potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta – “potvrda žute boje”.

3.3. Glasovanje birača koji na dan održavanja izbora nisu upisani u izvratku iz popisa birača

Državno izborno povjerenstvo upozorava da je potrebno razlikovati gore opisane situacije od slučajeva glasovanja birača koji nije upisan u izvadak zaključenog i potvrđenog popisa birača dostavljenog na biračko mjesto kojemu taj birač pripada prema adresi svog prebivališta.

Takav birač koji na dan održavanja izbora pristupi na biračko mjesto prema adresi svog prebivališta može na dan izbora dokazivati pravo na glasovanje na način da od nadležnog ureda državne uprave koji vodi popise birača, a prema svojem mjestu prebivališta, pribavi **potvrdu za glasovanje – potvrdu „plave boje“** (članak 57. Zakona o registru birača). Biraču kojemu je izdana potvrda za glasovanje – potvrda „plave boje“, birački odbor nadležan prema mjestu prebivališta birača omogućiti će glasovanje.

Takav birač će biračkom odboru predati „plavu potvrdu“, a birački odbor će takvog birača evidentirati na sljedeći način:

U glavi VII. pod točkom 4. (OEP – 17) zapisnika o radu biračkog odbora, birački odbor će upisati ukupan broj birača na tom biračkom mjestu koji su glasovali na temelju potvrde za glasovanje – „plava potvrda“.

To su dakle birači koji nisu upisani u dostavljene izvratke iz popisa birača za to biračko mjesto i svoje pravo glasovanja dokazuju tom potvrdom.

Pri tome treba paziti na sljedeće:

- a) Ovdje se **ne upisuju birači** koji su na glasačko mjesto pristupili sa „**žutom potvrdom**“ jer se isti upisuju u obrazac izvratka iz popisa birača označen oznakom „C“ ili u prazan i neovjeren obrazac označen oznakom „C“.
- b) Birač koji glasuje na temelju potvrde za glasovanje – potvrde „plave boje“, **ne upisuje se niti dopisuje u nijedan od izvataka iz popisa birača** jer je ta potvrda sastavni dio izvratka iz popisa birača označenog oznakom “A” te je navedenu potvrdu birački odbor dužan priložiti uz taj izvadak kao njegov sastavni dio.

4. Glasovanje birača s tjelesnom manom, slijepih osoba, nepismenih birača te birača koji ne mogu pristupiti na biračko mjesto

4.1. Glasovanje na biračkom mjestu uz pomoć druge osobe

Glasovanje se obavlja osobno.

Iznimno, kad na biračko mjesto pristupi birač koji zbog **kakve tjelesne mane** (slijepa osoba, osoba bez ruku i sl.) ili zbog toga što je **nepismen** ne bi mogao samostalno glasovati i na biračko mjesto dođe sa drugom osobom (koja ne smije biti član biračkog odbora) koja je pismena i koja će za njega, po njegovoj ovlasti i uputi, zaokružiti redni broj ispred naziva kandidacijske liste, te broj ispred imena i prezimena jednog kandidata na zaokruženoj kandidacijskoj listi, predsjednik biračkog odbora **dozvolit** će takvo glasovanje.

Tog birača, kao i svakog drugog birača koji je glasovao na biračkom mjestu, mora se zaokružiti u izvratku iz popisa birača kao dokaz da mu je uručen glasački listić.

Birače koji su glasovali na taj način mora se poimenično navesti u zapisniku o radu biračkog odbora u za to predviđenu rubriku (**odjeljak VI. stupac a**) stranica 2, **obrasca OEP-17**.

4.2. Glasovanje izvan biračkog mjesta

Birački odbor omogućit će glasovanje biraču koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili opće nemoći ne može doći na biračko mjesto radi glasovanja (jer se nalazi bolestan kod kuće, radi se o osobi s invaliditetom, nepokretnoj osobi ili slično), a izrazi želju glasovati i pravovremeno obavijesti o tome birački odbor.

Kada je birački odbor pravovremeno obaviješten da takav birač želi glasovati, tom biraču birački odbor omogućit će glasovanje **samo u slučaju**:

- ako je birač dostupan biračkom odboru i
- ako se glasovanje može provesti bez ometanja glasovanja na biračkom mjestu.

Radi omogućavanja glasovanja birača izvan biračkog mjesta predsjednik biračkog odbora odredit će najmanje dva člana ili zamjenike članova biračkog odbora koji će doći na mjesto gdje se birač nalazi i omogućiti mu tajno glasovanje. Kako bi se navedeno osiguralo potrebno je sa biračkog mjesta uzeti više glasačkih listića kako bi birač mogao nasumice odabrati jedan od više glasačkih listića te kako bi se smanjila mogućnost saznanja serijskog broja glasačkog listića radi zaštite prava tajnosti glasovanja. Nakon glasovanja birač će sam presaviti glasački listić, staviti ga u zasebnu omotnicu (kuvertu) i zatvoriti je u prisutnosti članova biračkog odbora.

Članovi biračkog odbora će po povratku na biračko mjesto pred ostalim članovima biračkog odbora otvoriti omotnicu (kuvertu) te će bez pregledavanja presavijenog glasačkog listića isti (presavijen) ubaciti u glasačku kutiju, a preostale neiskorištene glasačke listiće će priložiti uz ostale neiskorištene glasačke listiće na tom biračkom mjestu.

Kad biračko mjesto, pored svih nastojanja da se osigura pristupačnost osobama s invaliditetom, ne zadovoljava zahtjeve pristupačnosti osobama s invaliditetom, a birač - osoba s invaliditetom dođe ispred biračkog mjesta i izrazi želju glasovati, predsjednik biračkog odbora odrediti će dva člana biračkog odbora ili zamjenike članova biračkog odbora i uputiti ih da ispred biračkog mjesta omoguće biraču - osobi s invaliditetom glasovanje.

Predsjednik biračkog odbora ili osoba koju on odredi dužan je birača koji je glasovao na opisani način, zaokružiti na izvratku iz popisa birača i odmah ga upisati u zapisnik o radu biračkog odbora u za to predviđenu rubriku (odjeljak VI, stupac b) stranica 2, obrazac OEP-17).

5. Postupak s punom glasačkom kutijom za vrijeme glasovanja

U slučaju da se za vrijeme glasovanja glasačka kutija potpuno napuni glasačkim listićima tako da se putem nje više ne može glasovati, članovi biračkog odbora istu **ne smiju prazniti prije završetka glasovanja na biračkom mjestu**, već ju moraju zatvoriti tako da je u cijelosti zatvoren otvor kroz koji se glasački listići ubacuju.

Takva puna glasačka kutija ne smije se ostaviti bez nadzora već se odlaže na mjesto vidljivo članovima biračkog odbora.

Na mjesto pune glasačke kutije stavlja se druga prethodno pregledana, prazna i zatvorena glasačka kutija.

6. Zatvaranje biračkog mjesta

U 19,00 sati zatvara se biračko mjesto, ali će se biračima koji se zateknu na biračkom mjestu u 19,00 sati, omogućiti glasovanje i nakon 19,00 sati.

VI. POSTUPCI BIRAČKOG ODBORA NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA

Postupci nakon zatvaranja biračkog mjesta, a prije početka prebrojavanja glasova

Predsjednik biračkog odbora nakon zatvaranja biračkog mjesta utvrdit će jesu li na biračkom mjestu ostale samo one osobe koje mogu prisustvovati postupku utvrđivanja rezultata glasovanja i to:

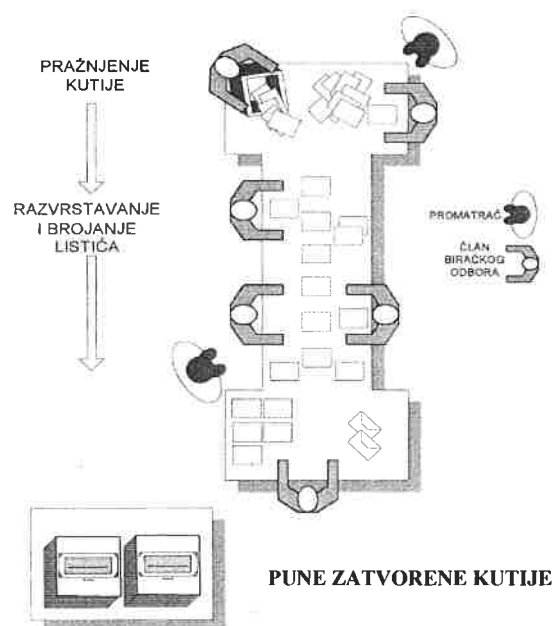
- članovi biračkog odbora, odnosno njihovi zamjenici i
- promatrači.

Sve ostale osobe udaljit će s biračkog mjesta.

Birački odbor **pripremit će** prostoriju biračkog mjesta za postupak prebrojavanja glasova, po mogućnosti tako da se u sredinu prostorije postavi više stolova (ili jedan veći stol), da članovi biračkog odbora, odnosno njihovi zamjenici mogu sjesti oko stola na kojem će se prebrojavati glasovi.

Promatračima se mora omogućiti promatranje postupka prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja, na način da ne ometaju rad biračkog odbora.

Primjer načina uređenja biračkog mjesta:

VII. UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA NA BIRAČKOM MJESTU

1. Postupanje biračkog odbora prije otvaranja glasačke kutije

Predsjednik biračkog odbora osigurava da niti jedan od članova, odnosno zamjenika članova biračkog odbora u tijeku postupka prebrojavanja **ne smije** kod sebe imati **kemijsku olovku, nalivpero ili slično sredstvo za pisanje**, već samo **grafitnu olovku**. Kemijska olovka uzima se i koristi tek pri ispunjavanju zapisnika o radu biračkog odbora, nakon čega se ponovno odlaže.

Svi prisutni članovi, odnosno zamjenici članova biračkog odbora **zajednički započinj**u i **dovršavaju** čitav postupak brojanja i utvrđivanja rezultata glasovanja.

Birački odbor najprije će prebrojiti **neupotrijebljene** glasačke listiće i sve ih staviti u za to posebno označenu oмотnicu (kuvertu), zapečatiti je i na njoj upisati broj takvih listića.

Ukupan broj birača na biračkom mjestu utvrđuje se na način da se ukupnom broju birača upisanom u izvatku iz popisa birača „A“ i „B“ pribroji broj birača koji su glasovali na temelju potvrde za glasovanje (potvrda „plave boje“).

Nakon toga utvrdit će koliko je prema izvatcima iz popisa birača označenih oznakama „A“, „B“ i „C“ glasovalo birača i to na način da se ukupnom broju birača zaokruženih u tim izvatcima pribroji broj birača koji su glasovali temeljem potvrde za glasovanje (potvrda „plave boje“).

Tek nakon što **broj birača koji su glasovali bude utvrđen**, odbor pristupa otvaranju glasačke kutije/kutija.

2. Postupanje biračkog odbora nakon otvaranja glasačke kutije i naputak za utvrđivanje prava glasovanja

Cijeli postupak odvajanja i brojanja glasačkih listića, odnosno brojanja važećih glasačkih listića obavljaju predsjednik (zamjenik predsjednika) i nazočni članovi (zamjenici članova) biračkog odbora.

Nikad jedan član (zamjenik člana), odnosno manje od pet članova biračkog odbora (ili zamjenici članova) ne smiju samostalno obavljati ove radnje.

2.1. Nakon što otvorite glasačku kutiju i istresete glasačke listiće, prebrojite ih.

UKUPAN BROJ GLASAČKIH LISTIĆA U KUTIJI JE

Važno!

***** Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji mora biti isti ili manji od broja birača koji su glasovali.¹**

Ako je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su glasovali, prekidate utvrđivanje rezultata glasovanja na tom biračkom mjestu i sav izborni materijal odmah zapečaćujete i upućujete nadležnom gradskom/općinskom izbornom povjerenstvu.

2.2. Odvajanje nevažećih glasačkih listića od važećih

Nevažeći glasački listić je:

- a) neispunjeni glasački listić,
- b) glasački listić popunjen na način da se **ne može sa sigurnošću utvrditi** volja birača i okolnost za koju je listu birač glasovao,
- c) glasački listić na kojem je birač **glasovao za dvije ili više lista,**
- d) glasački listić na kojem je birač **glasovao za kandidate s više lista, a nije zaokružio jednu od lista.**

BROJ NEVAŽEĆIH GLASAČKIH LISTIĆA JE

Nevažeće glasačke listiće odvojite u posebne omotnice.

Dakle, svi ostali glasački listići su važeći.

BROJ VAŽEĆIH GLASAČKIH LISTIĆA JE

Važno!

***** Zbroj nevažećih i važećih glasačkih listića mora odgovarati broju glasačkih listića koji su u glasačkoj kutiji².**

¹ U suprotnom, podaci koji se unose u informacijski sustav neće biti prihvaćeni.

² U suprotnom, podaci koji se unose u informacijski sustava neće biti prihvaćeni.

2.3. Utvrđivanje broja glasova koje je dobila svaka pojedina kandidacijska lista

Svaki važeći listić je uvijek i važeći glas za jednu kandidacijsku listu.

Nakon što je utvrđeno koji su glasački listići važeći, potrebno je važeće glasačke listiće razvrstati po glasovima za svaku pojedinu listu, dakle razvrstati ih na najviše 25 skupina („hrpica“).

KORISTITE: „Privitak I.“

Glas za pojedinu listu će se uvijek uvažiti ako je birač:

a) ZAKRUŽIO REDNI BROJ ISPRED NAZIVA SAMO JEDNE LISTE, pa i kada

- nije zaokružio redni broj ispred kandidata na toj listi (**slika I. 1**),
- zaokružio je i redni broj ispred jednog ili više kandidata na toj listi (**slike I. 2 i I. 3**),
- zaokružio je i redni broj ispred kandidata s druge liste - glasački listić je važeći u odnosu na listu ispred koje je zaokružen redni broj (**slika I. 4**),
- zaokružio je i redne brojeve ispred kandidata (jednog ili više njih) s različitih lista - glasački listić je važeći u odnosu na listu ispred koje je zaokružen redni broj (**slika I. 5**).

b) NIJE ZAKRUŽIO REDNI BROJ ISPRED NAZIVA NITI JEDNE LISTE,

ali je

- zaokružio redni broj ispred jednog kandidata samo na jednoj listi - glasački listić je važeći u odnosu na listu na kojoj se nalazi taj kandidat (i za kandidata) (**slika I. 6**),
- zaokružio redne brojeve ispred dva ili više kandidata na istoj listi - glasački listić je važeći samo u odnosu na listu na kojoj se nalaze ti kandidati (a ne i za kandidate) (**slika I. 7**).

Rezultat prebrojavanja glasova za svaku pojedinu listu upisat će se u pripremljen obrazac prema ovom primjeru:

1. LISTA _____ dobila je glasova
2. LISTA _____ dobila je glasova

... itd.

Važno!

***** Zbroj glasova koje su dobile liste mora biti jednak broju svih važećih glasačkih listića.**

2.4. Utvrđivanje broja glasova za kandidate na pojedinoj kandidacijskoj listi

Nakon što ste utvrdili koliko je glasova dobila svaka pojedina lista, pristupite brojanju glasova za pojedine kandidate sa svake liste.

Prebrojavanje glasova za pojedine kandidate vrši se **za svaku kandidacijsku listu posebno.**

KORISTITE „Privitak II.“

Glas za kandidata će se uvažiti ako je birač:

- zaokružio redni broj ispred naziva jedne liste i redni broj ispred kandidata na toj listi (**slika II. 1**),
- zaokružio redni broj ispred naziva jedne liste i redne brojeve ispred više kandidata s različitih lista, uključujući i redni broj ispred jednog kandidata na toj listi – glasački listić je važeći u odnosu na tu listu i kandidata sa te liste (**slika II. 2**),
- zaokružio redni broj ispred jednog kandidata na jednoj listi, a nije zaokružio redni broj ispred niti jedne liste (**slika II. 3**).

Nakon što utvrdite koliko je glasova dobio pojedini kandidat sa svake liste, broj glasova za svakog pojedinog kandidata upisat ćete u pripremljen obrazac.

Ako pojedini kandidat nije dobio niti jedan glas, upisuje se „0“.

1. LISTA

1. KANDIDAT _____ dobio je glasova..... _____

2. KANDIDAT _____ dobio je glasova..... _____

itd... do 11-tog kandidata

2. LISTA

1. KANDIDAT _____ dobio je glasova..... _____

2. KANDIDAT _____ dobio je glasova..... _____

itd... do 11-tog kandidata

Cijelom postupku odvajanja i brojanja glasačkih listića moraju neprekidno biti nazočna najmanje pet članova biračkog odbora ili njihovi zamjenici.

Cijeli postupak odvajanja i brojanja nevažećih glasačkih listića, odnosno brojanja važećih glasačkih listića obavljaju zajedno predsjednik (zamjenik predsjednika) i nazočni članovi (zamjenici članova) biračkog odbora.

Nikad manje od pet članova biračkog odbora (ili zamjenici članova) ne smiju samostalno obavljati ove radnje.

3. Popunjavanje zapisnika o radu biračkog odbora

Nakon što birački odbor dovrši postupak utvrđivanja rezultata glasovanja popunit će zapisnik o radu biračkog odbora na primljenom obrascu (OEP-17).

Ako se prilikom sastavljanja zapisnika o radu biračkog odbora dogodi očita pogreška u pisanju istu treba ispraviti na način da se precrta pogrešan upis tako da on ostane čitljiv, zatim upiše točan podatak, a ispravak potvrdi potpisom, dakle, **bez korištenja korekturnog laka ili brisanja pogreške.**

Stranica 1 – Uvod i odjeljci I.-V. (OEP-17) i (OEP-18)

Birački odbor će najprije ispuniti **prvu stranicu zapisnika** i navesti sve tražene podatke i to:

- broj i naziv biračkog mjesta,
- sastav biračkog odbora,
- stanje prostorija biračkog mjesta,
- podaci o promatračima koji su promatrali rad biračkog odbora,
- vremenu otvaranja i zatvaranja biračkog mjesta i
- eventualnim izvanrednim okolnostima.

Stranica 2 – odjeljak VI.

Druga stranica zapisnika popunjava se tako da se:

- **u prvom okomitom stupcu, oznake a),** upiše redni broj te ime i prezime birača koji je zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen glasovao uz pomoć druge osobe;
- **u drugom okomitom stupcu, oznake b),** redni broj te ime i prezime birača kojem je birački odbor omogućio glasovanje izvan biračkog mjesta (bolestan kod kuće i slično).

Stranica 2 – Odjeljak VII.

Nakon utvrđivanja rezultata glasovanja birački odbor će tražene podatke ubilježiti pod:

1. **ukupan broj glasačkih listića** koje je birački odbor preuzeo,

2. **ukupan broj neupotrijebljenih glasačkih listića** koji su ostali na biračkom mjestu,

3. a) **broj birača upisanih u izvadak iz popisa birača** (upisuje se ukupan zbroj brojeva s kojim su zaključeni izvatici iz popisa birača označeni oznakom „A“ i „B“ dostavljeni na biračko mjesto. Ako je na biračko mjesto dostavljen samo izvadak iz popisa birača označen oznakom „A“ upisuje se broj s kojim je zaključen taj izvadak) _____

b) **broj birača koji su glasovali prema izvratku iz popisa birača** (upisuje se ukupan zbroj zaokruženih rednih brojeva ispred imena birača koje je birački odbor zaokružio u izvadcima „A“, „B“ i „C“, kao znak da je birač pristupio glasovanju) _____

4. Broj birača koji su glasovali na temelju potvrde za glasovanje _____

5. Ukupan broj birača na biračkom mjestu utvrđuje se na način da se ukupnom broju birača upisanom u izvratku iz popisa birača „A“ i „B“ pribroji broj birača koji su **glasovali na temelju potvrde za glasovanje**.

Dakle, ukupan broj birača na biračkom mjestu (toč. 5 = toč. 3a + toč. 4) _____

6. Ukupan broj birača koji su glasovali na tom biračkom mjestu utvrđuje se na način da se ukupnom broju birača koji su glasovali prema izvratku iz popisa birača zaokruženih u izvadcima iz popisa birača pribroji broj birača koji su glasovali **temeljem potvrde za glasovanje**.

Dakle, glasovalo ukupno birača (toč. 6 = toč. 3b + toč. 4) _____

7. Ukupan broj glasačkih listića nađenih u glasačkoj kutiji (toč. 7 = toč. 8a + 8b) _____

Ukupan broj glasačkih listića koji su bili u glasačkoj kutiji, mora biti isti ili manji od ukupnog broja birača koji su glasovali na biračkom mjestu.

Ako je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su glasovali (točka 6. zapisnika), birački odbor prekida utvrđivanje rezultata glasovanja na tom biračkom mjestu i sav izborni materijal odmah zapečaćuje i upućuje gradskom/općinskom, odnosno Gradskom izbornom povjerenstvu Grada Zagreba.

8. a) **Ukupan broj važećih listića**

b) **Ukupan broj nevažećih glasačkih listića**

Nakon toga upisuje se rezultat glasovanja s brojem glasova koji je dobila svaka lista i svaki kandidat.

Stranica 3 – Odjeljak VIII i IX (OEP-17)

Upisuju se podaci o promatračima koji su promatrali rad biračkog odbora, jesu li imali primjedbe te jesu li članovi biračkog odbora imali primjedbe na zapisnik (stranica 3, odjeljak VIII a) i b) i odjeljak IX.).

Primjedbe promatrača treba upisati u zapisnik (stranica 3. odjeljak VIII. b).

Ako ima više primjedbi ili su tako opširne da ne stanu u zapisnik, promatrač ih je dužan u pisanom obliku predati biračkom odboru radi prilaganja zapisniku o radu biračkog odbora. Birački odbor je dužan zaprimiti takvu pisanu primjedbu promatrača, priložiti je zapisniku i o tome izdati potvrdu. U potvrdi će se navesti ime i prezime promatrača koji je predao pisanu primjedbu te mjesto i vrijeme predaje primjedbe.

U sljedećoj rubrici promatrači potpisuju zapisnik.

Promatrač ima pravo zahtijevati prijepis, odnosno presliku zapisnika o radu biračkog odbora, koji svojim potpisima ovjerovljuju predsjednik ili zamjenik predsjednika biračkog odbora, a birački odbor je dužan isto izdati.

U odjeljku IX. upisuju se podaci o tome jesu li članovi biračkog odbora imali primjedbi na rad biračkog odbora te vremenu i mjestu sastavljanja zapisnika.

Zapisnik potpisuju svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici.

☐ Zagreb, svibanj 2014.